

Täysistunto

Keskiviikko 26.2.2020 klo 14.00—17.04

5. Hallituksen esitys eduskunnalle Kansallisesta koulutuksen arviointikeskuksesta annetun lain 6 §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 99/2019 vp

Valiokunnan mietintö SiVM 1/2020 vp

Ensimmäinen käsittely

Puhemies Matti Vanhanen: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 5. asia. Käsittelyn pohjana on sivistysvaliokunnan mietintö SiVM 1/2020 vp. Nyt päätetään lakiehdotuksen sisällöstä.

Keskustelu

15.36 **Paula Risikko kok** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tulin sivistysvaliokunnan puheenjohtajana esittelemään tämän mietinnön. — Tässä esityksessä ehdotetaan muutettavaksi Kansallisesta koulutuksen arviointikeskuksesta annettua lakia. Laissa tarkennettaisiin Kansallisen koulutuksen arviointikeskuksen tiedonsaantioikeuksia. Kansalliselle koulutuksen arviointikeskukselle säädettäisiin oikeus saada lakisääteisten arviointitehtäviensä hoitamiseksi välttämättömiä tietoja maksutta ja salassapitosäännösten estämättä. Kansallinen koulutuksen arviointikeskus tarvitsee lakisääteisten tehtäviensä hoitamiseen tietoa muun muassa oppilaiden ja opiskelijoiden erityistä tukea koskevista päätöksistä, jotka sisältävät salassa pidettävää tietoa. Arviointiviranomaiselle on välttämätöntä voida luovuttaa salassa pidettäviä tietoja muun muassa oppimistulosten arvioimiseksi.

Kansallinen koulutuksen arviointikeskus, josta jäljempänä käytetään käsitettä ”arviointikeskus”, on itsenäinen ja riippumaton koulutuksen arviointiviranomainen, joka toimii Opetushallituksen erillisyyksikkönä. Arviointikeskus tuottaa arviointiin perustuvaa tietoa koulutuspoliittista päätöksentekoa ja koulutuksen ja varhaiskasvatuksen kehittämistä varten. Arviointikeskuksen lakisääteisenä tehtävänä on Kansallisesta koulutuksen arviointikeskuksesta annetun lain mukaan toteuttaa koulutukseen ja varhaiskasvatukseen sekä varhaiskasvatuksen, opetuksen ja koulutuksen järjestäjien ja korkeakoulujen toimintaan liittyviä arviointeja laissa säädetyn, määräajoin tehtävän arviointisuunnitelman mukaisesti.

Hallituksen esityksessä ehdotetaan hyväksyttäväksi uusi säännös, 6 §, arviointikeskuksen tietojensaantioikeudesta. Ehdotuksen mukaan arviointikeskuksella on oikeus saada arviointinsa kohteena olevilta varhaiskasvatuksen järjestäjiltä ja tuottajilta, opetuksen ja koulutuksen järjestäjiltä sekä Opetushallitukselta välttämättömät tiedot lakisääteisten arviointitehtäviensä hoitamiseksi maksutta ja salassapitosäännösten estämättä. Oikeus saada salassa pidettäviä tietoja ei koske korkeakoulujen arviointia.

Hallituksen esityksen perusteluissa ilmenevistä syistä ja saamansa selvityksen perusteella sivistysvaliokunta pitää hallituksen esitystä tarpeellisenä ja tarkoituksenmukaisena.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 13/2020 vp

Valiokunta ehdottaa hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen hyväksymistä muutettuna.

Muutama sana ensin tiedon tarpeesta:

Hallituksen esityksen mukaan arviointikeskus tarvitsee muun muassa lakisääteiseen oppimistulosten arviointiin kouluista ja oppilaitoksista tietoja oppilaiden ja opiskelijoiden erityisestä tuesta ja vastaavista oppimisen ja opetuksen arvioinnin kannalta välttämättömistä tiedoista, kuten esimerkiksi sijoittumisesta erityisoppilaitokseen tai erityisryhmään taikka opiskelusta yksilöllistetyn oppimäärän mukaan. Uskonnon ja elämäntietomustiedon oppimistulosten arviointi edellyttää myös tietoa uskonnosta, jonka opetukseen oppilas osallistuu. Voimassa olevat perusopetuslain ja lukiolain ja varhaiskasvatustuksen säännökset sisältävät velvoitteen toimittaa tietoa arviointikeskukselle. Arviointikeskusta koskevassa laissa ei kuitenkaan säädetä keskuksen oikeudesta saada salassapitosäännösten estämättä tietoa arviointitehtävän suorittamiseksi.

Sivistysvaliokunta korostaa, että arviointikeskus tuottaa merkittävää arviointiin perustuvaa tietoa koulutuspoliittista päätöksentekoa ja varhaiskasvatuksen ja koulutuksen kehittämistä varten. Hallituksen esityksen mukaan arviointikeskuksen arviointien yksi keskeinen tavoite on osaltaan lisätä erilaisten oppijoiden tasa-arvon, yhdenvertaisuuden ja lapsen edun toteutumista. Valiokunta pitää erittäin tärkeänä, että tuen tarpeessa olevien oppilaiden, esimerkiksi vammaisten lasten ja nuorten, opetusjärjestelyt ja oppimistulokset voidaan asianmukaisesti arvioida.

Mietinnössä — jos joku haluaa näitä tarkemmin katsoa — puhutaan henkilötietojen käsittelyn perusteista, ja tässä yhteydessä sivistysvaliokunta arvioi, että arviointikeskuksen lakisääteisten tehtävien suorittamisen mahdollistaminen on hyväksyttävä ja välttämätön peruste luovuttaa keskukselle salassa pidettäviä arkaluontoisia tietoja. Tuen tarpeessa olevien oppilaiden ja esimerkiksi vammaisten lasten ja nuorten opetusjärjestelyt ja oppimistulokset tulee voida asianmukaisesti arvioida, eikä arviointeja voida toteuttaa ilman erityisten henkilötietoryhmiin kuuluvien tietojen käsittelyä. Lakisääteisen arviointitehtävän alkuvaiheessa tulee kuitenkin aina arvioida, onko arkaluontoisten tietojen käsittelylle riittävän painavat, välttämättömät perusteet, onko tietojen käsittely oikeassa suhteessa rekisteröityjen oikeuksiin ja ovatko käytössä riittävät laissa tarkoitetut suojatoimet. — Näin toteamme mietinnössä.

Vielä muutama sana tästä itse laista, kun me tätä jo muokkasimme jonkin verran asiantuntijakuulemisen perusteella:

Hallituksen esityksessä salassapitosäännökset murtava tiedonsaantioikeus on sidottu lakisääteisten arviointitehtävien kannalta välttämättömiin lapsen, oppilaan tai opiskelijan saamaa varhaiskasvatusta, opetusta, koulutusta ja koulutus- ja varhaiskasvatustuksen sääntöjen tarkoitettua tuen järjestämistä koskeviin tietoihin. Esityksen mukaan se, mitä välttämättömiin tietoihin laissa säädettyjen koulutuksen ja varhaiskasvatuksen arviointitehtävien hoitamiseksi kuuluu, on pääsääntöisesti vakiintunut. Tietoja luovuttavalla opetuksen, koulutuksen tai varhaiskasvatuksen järjestäjällä taikka tietoja valtakunnallisista opetuksen ja varhaiskasvatuksen tietovarannoista luovuttavalla Opetushallituksella voidaan hallituksen esityksen mukaan katsoa olevan mahdollisuudet riittävällä tavalla arvioida tietopyyntöjä luovuttamisen laillisten edellytysten kannalta.

Asiantuntijakuulemisessa on esitetty, että säännöstä tulisi pyrkiä täsmentämään joko mahdollisimman täsmällisellä ja tarkkarajaisella luovutettavia arkaluontoisia tietoja koskevalla luetteloinnilla tai muilla soveltuvilla rajauksilla, jotka täsmentäisivät luovutetta-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 13/2020 vp

vien tietojen joukkoa ja luonnetta sekä toisaalta niitä tarkoituksia, joiden toteuttamiseksi erityyppisten tietojen luovuttaminen on välttämätöntä. Asiantuntijoiden mukaan näitä seikkoja on sinänsä kuvattu esityksen perusteluissa mutta ne eivät käy itse säännöksestä esiin.

Asiantuntijakuulemisessa on korostettu, että mitä täsmällisemmin tietojensaantioikeus kytketään säännöksissä asiallisiin edellytyksiin, sitä epätodennäköisemmin yksittäistä tietojensaantipyyntöä joudutaan käytännössä perustelemaan. Täsmällinen säännös antaa tietojen luovuttajalle paremman mahdollisuuden arvioida pyyntöä luovuttamisen laillisten edellytysten kannalta. Tietojen luovuttaja voi lisäksi kieltäytymällä tosiasiallisesti tietojen antamisesta saada aikaan tilanteen, jossa tietojen luovuttamisvelvollisuus saattaa tulla ulkopuolisen viranomaisen tutkittavaksi. Tämä mahdollisuus on tärkeä tiedonsaannin ja salassapitointressin yhteensovittamiseksi.

Perustuslakivaliokunta on lausuntokäytännössään kiinnittänyt erityistä huomiota siihen, että arkaluontoisten tietojen käsittely on syytä rajata täsmällisillä ja tarkkarajaisilla säännöksillä vain välttämättömään. Sivistysvaliokunta ehdottaakin, että säännöstä täsmennetään luettelolla niistä asioista, joita koskevia tietoja arviointikeskuksella on oikeus saada. Näitä ovat henkilön tiedot osallistumisesta varhaiskasvatukseen tai opetukseen, tiedot varhaiskasvatuksen tai opetuksen laajuudesta ja järjestämistavoista, tiedot perusopetuslain 22 §:ssä, ammatillisesta koulutuksesta annetun lain 53 §:ssä, lukiolain 37 §:ssä ja taiteen perusopetuksesta annetun lain 8 §:ssä tarkoitetun oppilaan tai opiskelijan oppimisen tai osaamisen arvioinnin tuloksista, tiedot kasvatusta tai opetusta varten laadituista päätöksistä ja suunnitelmista sekä tiedot varhaiskasvatuslaissa, perusopetuslaissa, lukiolaissa ja ammatillisesta koulutuksesta annetussa laissa tarkoitetun tuen saamisesta ja sen järjestämistavoista.

Ehdotettu luettelo ei kuitenkaan voi olla täysin kattava, sillä se perustuu vain vallitsevaan näkemykseen arvioinnin tarpeesta ja arvioinnin kohteista. Nämä arvioinnin tarpeet voivat lyhyenkin ajan sisällä muuttua, ja siksi tänne jätettiin myöskin väljyyttä. Lisäksi voi yksittäisen arvioinnin yhteydessä nousta esiin välttämätön tarve saada sellaista tietoa, jota ei ole arviointia suunniteltaessa osattu ennakoita. Tämän vuoksi valiokunta ehdottaa, että arviointikeskus voi saada myös muita annettuun varhaiskasvatukseen, opetukseen tai tukeen liittyviä tietoja. Näiden täytyy kuitenkin olla arviointitehtävän suorittamiseksi välttämättömiä, ja luonteeltaan niiden tulee rinnastua edellä luettelossa tarkoitettuihin tietoihin.

Hallituksen esityksen perusteluissa on useammassa kohdassa tarkennettu, että arviointikeskukselle ehdotettu oikeus saada henkilöä koskevia salassa pidettäviä tietoja ei mahdollista tietojen saamista esimerkiksi tuen järjestämisen taustalla olevista lääketieteellisistä arvioista. Tämä koskee esityksen mukaan myös psykologisia arviointeja, terveydenhuollon tai sosiaalihuollon ammattihenkilöiden asiakirjoja taikka muita oppilashuollon palveluiden asiakirjoja. Sivistysvaliokunta pitää tätä rajausta välttämättömänä ja tärkeänä ja ehdottaa pykälään lisättäväksi sitä koskevan uuden 2 momentin. Sen mukaan arviointikeskuksella ei ole oikeutta saada tietoa varhaiskasvatuksessa olevaa lasta, oppilasta tai opiskelijaa koskevista lääketieteellisistä tai psykologisista arvioinneista, terveydenhuollon tai sosiaalihuollon ammattihenkilöiden asiakirjoista taikka muista vastaavista salassa pidettävistä opiskeluhuollon palveluiden asiakirjoista.

Eri asiantuntijalausuntojen perusteella ovat opetus- ja kulttuuriministeriö, sivistysvaliokunta ja oikeusministeriö yhdessä sitten muokanneet uusiksi tätä 6 §:ää. Sivistysvaliokun-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 13/2020 vp

ta ehdottaa siis pykälän otsikkoonkin muutosta mutta ennen kaikkea sen sisältöön, ja se voidaan tästä mietinnöstä sitten saada selville. — Kiitos.

15.46 Pasi Kivisaari kesk: Arvoisa puhemies! Hallituksen esityksessä ehdotetaan hyväksyttäväksi uusi, laajennettu säännös arviointikeskuksen tietojensaantioikeudesta. Aivan kuten sivistysvaliokunnan puheenjohtaja esitteli, myös sivistysvaliokunta pitää hallituksen esitystä tarpeellisenä ja tarkoituksenmukaisena. Valiokunta ehdottaa hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen hyväksymistä joiltakin osin tarkennettuna.

Arviointikeskus tuottaa merkittävää arviointiin perustuvaa tietoa koulutuspoliittista päätöksentekoa ja varhaiskasvatuksen ja koulutuksen kehittämistä varten. Arviointikeskuksen arviointien yksi keskeinen tavoite on osaltaan lisätä erilaisten oppijoiden tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta ja ylipäättään lapsen edun toteutumista. Tuen tarpeessa olevien oppilaiden ja esimerkiksi vammaisten lasten ja nuorten opetusjärjestelyt ja oppimistulokset on kyettävä tarpeellisilta kohdin arvioimaan.

Lainsäädännön on täytettävä yleisen edun mukainen tavoite ja oltava oikeasuuntainen ja -suhtainen päämääräänsä nähden. Sivistysvaliokunta arvioi, että esitetyllä lainmuutoksella on yleisen edun mukainen tavoite ja että se on oikeasuhtainen sillä tavoiteltuun päämäärään nähden.

Puhemies! On selvää, että lakisäateistä arviointitehtävää pohdittaessa tulee aina miettiä, onko arkaluontoisten tietojen käsittelylle riittävän painavat perusteet ja onko tietojen käsittely oikeassa suhteessa yksilön oikeuksiin nähden. Asiantuntijakuulemisissa, joita saimme sivistysvaliokunnassa kuulla, on esitetty, että säännöstä tulisi pyrkiä täydentämään mahdollisimman täsmällisellä ja tarkkarajaisella luetteloinnilla, jolla tarkennettaisiin luovutettavien, siis välttämättömien, tietojen joukkoa. Näitä seikkoja on sinänsä kyllä kuvattu perusteluissa, mutta ne eivät käy ilmi riittävän painavasti itse säännöksessä. Täsmällinen säännös antaa tietojen luovuttajalle paremman mahdollisuuden arvioida pyyntöä laillisten edellytysten kannalta.

Puhemies! Olisi siis viisasta, että säännöstä täsmennetään luettelolla tiedoista, joita arviointikeskuksella on oikeus saada. Näitä ovat juuri henkilön tiedot osallistumisesta varhaiskasvatukseen tai opetukseen, tiedot varhaiskasvatuksen tai opetuksen laajuudesta ja järjestämistavoista, tiedot oppilaan tai opiskelijan oppimisen ja osaamisen tuloksista, tiedot kasvatusta ja opetusta varten laadituista päätöksistä ja tiedot tuen saamisesta ja sen järjestämistavoista.

Hallituksen esityksen perusteluissa on useammassa kohdassa tarkennettu hyvin tärkeä seikka: arviointikeskukselle luovutettu oikeus ei mahdollista tiedon saamista tuen taustalla olevista lääketieteellisistä arvioista, ei myöskään psykologisista arvioinneista, terveydenhuollon tai sosiaalihuollon ammattilaisten asiakirjoista tai muista oppilashuollon palveluiden asiakirjoista. Tämä on erittäin tärkeä kohta huomioida. Juuri kuten valiokunnan puheenjohtaja sanoikin, myös sivistysvaliokunta pitää tätä rajausta välttämättömänä ja ehdottaa pykälään pientä hiontaa, jota valiokunnan puheenjohtaja esittelikin.

Puhemies! Lakiesitys pyrkii suoraviivaistamaan ja selkeyttämään tiedonsaantioikeuksia, jotka palvelevat ymmärrystä kasvatus- ja opetusmaailmasta. Se on hyvin kunniakas pyrkimys.

15.51 Mikko Kinnunen kesk: Arvoisa herra puhemies! Suomi on edelleen koulutuksen ja oppimisen kärkimaita. Meidän tulee kehittää tätä hienoa koulujärjestelmäämme koko-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 13/2020 vp

naisuutena. Meillä on edelleen suuria haasteita ratkottavana, esimerkiksi nuorten syrjäytyminen. Siihen tarvitaan tutkittua ja analysoitua tietoa ja toiminnan arviointia, ja sen vuoksi tämä lainmuutos on tärkeä. Jotta voidaan kehittää, jotta voidaan arvioida, on oltava edellytykset tiedon keräämiseen.

Mihin me tarvitsemme Karvia? Kansallisen arviointikeskus Karvin tehtävänä on arvioida opetuksen ja koulutuksen järjestäjien ja korkeakoulujen toimintaa. Se arvioi oppimistuloksia, toteuttaa laatujärjestelmien auditointeja, tukee koulutuksen järjestäjiä ja korkeakouluja niiden arviointia ja laadunhallintaa koskevista asioista sekä kehittää koulutuksen yleistä arviointia. Tätä tarvitaan entistä enemmän, kun maailma muuttuu nopeasti. Tarvitaan systemaattista tiedonhankintaa. Karvin tulee jatkossakin toimia niin, että sen toiminta on riippumaton ulkopuolisista tahoista ja että se noudattaa kehittävän arvioinnin periaatetta ja viestii aktiivisesti arviointiensa tuloksista.

Joitakin asioita tietojen keräämisestä perustuslain näkökulmasta:

Hallituksen esityksessä on kysymys Karvin tiedonsaantioikeuksista. Keskukselle säädetään oikeus saada lakisääteisten arviointitehtäviensä hoitamiseen välttämätöntä tietoa maksutta ja salassapitosäännösten estämättä. Karvi tarvitsee näiden tehtäviensä hoitamiseen tietoa opiskelijoiden erityistä tukea koskevista päätöksistä, jotka sisältävät myös salassa pidettävää tietoa. Hallituksen on tarkoitus esimerkiksi kartoittaa ja selvittää erityisopetuksen ja inklusion toimivuutta, ja pidän tätä erittäin tärkeänä. Muun muassa tähän tarpeeseen lainmuutos vastaa.

Perustuslain näkökulmasta on tarpeen kerätä ainoastaan arvioinnin kannalta välttämätöntä tietoa. On toimittava eettisesti. On hyvä, että tiedonkeruu ei mene oppilashuollon asiakirjoihin tai lääketieteen ja psykologian arviointeihin. Arviointikeskus tuottaa merkittävää tietoa koulutuspoliittista päätöksentekoa ja koulutuksen kehittämistä varten. Perustuslakivaliokunta on lausuntokäytännössään kiinnittänyt erityistä huomiota siihen, että arkaluontoisten tietojen käsittely tulee rajata täsmällisesti ja tarkkarajaisesti. Sivistysvaliokunnassa totesimme, että lainmuutoksella on yleisen edun mukainen tavoite ja se on oikeasuhtainen päämäärään nähden.

Kuten valiokunnan puheenjohtaja edellä esitteli, sivistysvaliokunnan yksimielinen mietintö ehdottaa hallituksen esitykseen muutoksia, jotka ovat pääosin tarkentavia lisäyksiä. Sivistysvaliokunta pitää hallituksen esitystä oikein tarpeellisena ja tarkoituksenmukaisena. Karvi voi kerätä henkilötietoja varhaiskasvatukseen ja opetukseen osallistumisesta, opetuksen laajuudesta ja järjestämistavoista, oppimisen ja osaamisen arvioinnin tuloksista sekä päätöksistä ja suunnitelmista tuen saamiseen ja järjestämistapoihin liittyen.

Toinen näkökulma tähän on tämä tietojen säilyttäminen: Perustuslakivaliokunta on todennut, että tietojen pysyvä säilyttäminen ei ole henkilötietojen suojan mukaista, ellei siihen ole tietojärjestelmän luonteeseen tai tarkoitukseen liittyviä perusteita. Mitä pidemmäksi tietojen säilytysaika muodostuu, sitä olennaisempaa on huolehtia tietoturvasta, tietojen käytön valvonnasta ja rekisteröidyn oikeusturvasta. Hallituksen esityksen mukaan arviointikeskus voi säilyttää tiedot niin kauan kuin se on välttämätöntä sen arvioinnin toteuttamiseksi, jota varten tiedot on kerätty ja jota varten tietoja käsitellään. Joskus on toki tarve tehdä tarkentavia analyyseja samasta aineistosta. Tämän jälkeen tiedot on tuhottava vuoden kuluessa.

Arvoisa puhemies! Tämä lainmuutos on kaiken kaikkiaan hyvin tarpeellinen. Laki lisää osaltaan erilaisten oppijoiden tasa-arvoa, yhdenvertaisuutta ja lapsen edun toteutumista. Siksi kannatan sitä lämpimästi.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 13/2020 vp

15.57 Ari Koponen ps: Arvoisa herra puhemies! Kansallinen koulutuksen arviointikeskus on ainoa toimija, joka tuottaa kattavaa arviointitietoa koko koulutusjärjestelmästä. Se tarvitsee lakisääteisten tehtäviensä hoitamiseen tietoa muun muassa oppilaiden ja opiskelijoiden erityistä tukea koskevista päätöksistä, jotka sisältävät salassa pidettävää tietoa. Arviointiviranomaiselle on välttämätöntä voida luovuttaa salassa pidettäviä tietoja muun muassa oppimistulosten arvioimiseksi. Arviointikeskus tarvitsee lakisääteiseen oppimistulosten arviointiin kouluista ja oppilaitoksista tietoja oppilaiden ja opiskelijoiden erityisestä tuesta ja vastaavista oppimisen ja opetuksen arvioinnin kannalta välttämättömistä tiedoista. Tämä kaikki edistää tasa-arvoa, yhdenvertaisuutta ja oikeutta tukeen opetuksen järjestäjästä ja paikkakunnasta riippumatta. Näiden asioiden takia tämä lainmuutos on tärkeä toteuttaa.

15.58 Inka Hopsu vihr: Arvoisa puhemies! Kansallisen koulutuksen arviointikeskuksen Karvin työn merkitys suomalaiselle koulutuspolitiikalle on ollut jo merkittävä. Karvin tekemät lukuisat arviot ovat antaneet tietoa ja suosituksia poliittisen päätöksenteon eri tasoille sekä vahvistaneet näin koulutuksen laatua aina varhaiskasvatuksesta korkeakouluihin. Yhteiskunnallista keskustelua synnyttäneet ja poliittisia toimiakin edistäneet arvioinnit ovat liittyneet esimerkiksi lukutaitoon, kielen oppimiseen sekä tyttöjen ja poikien välisiin oppimiseroihin. Karvin selvitykset ja arviot ovat nostaneet keskusteluun puutteita ja kehityskohtia suomalaisessa koulutusjärjestelmässä.

Esimerkiksi alkuvuodesta Karvi julkaisi selvityksen, jonka mukaan ulkomaalaistaustaisten on vaikea päästä opiskelemaan suomalaisiin korkeakouluihin. Ero suomalaistaustaisten ja maahanmuuttajataustaisten välillä on huomattava, vaikka molemmat ryhmät olisivatkin käyneet peruskoulun ja toisen asteen Suomessa. Tämä selvitys antaa tärkeää tietoa muun muassa siitä, että koulutusjärjestelmämme ei tällä hetkellä pysty antamaan maahanmuuttajataustaisille yhtä hyviä valmiuksia korkeakouluopintoihin. Lisäksi selvitys kuvastaa toisen ja korkea-asteen nivelvaiheessa saadun tuen tärkeyttä ja korkeakoulujen hakukäytäntöjen ongelmallisuutta. Esimerkiksi noin neljänneksellä maahanmuuttajataustaisista hakijoista oli aikaisempi korkea-asteen tutkinto, mutta heidän muutettuaan Suomeen tutkinnon tunnustamisessa syntyi ongelmia. Arviointien perusteella Karvi antaa suosituksia niin poliittisille toimijoille kuin koulutuksen järjestäjille. Edellä mainitun selvityksen perusteella Karvi korosti suosituksissaan muun muassa kieliopintojen tukemista ja ulkomaalaistaustaisten opiskelijoiden tunnistamista korkeakouluissa, jotta mahdollinen tuki voitaisiin kohdentaa tarkoituksenmukaisella tavalla.

Lakiesitys siis esittää, että Kansallisella koulutuksen arviointikeskuksella Karvilla olisi tiedonsaantioikeus oppilaiden ja opiskelijoiden erityistä tukea koskeviin päätöksiin, jotka sisältävät salassa pidettäviä tietoja. Lakiesitys ja siihen tehdyt muutokset ovat perusteltuja, sillä esimerkiksi koulujen oppimistulosten arvioinnissa tieto koululaisten tai opiskelijoiden erityisestä tuesta ja oppimisjärjestelyistä on arvioinnin kannalta oleellista. Itsenäisen ja riippumattoman toimijan arvioinnit kehittävät koko koulutusjärjestelmää. Meidän on syytä pitää tästäkin kiinni jatkossa ja tarjota lainsäädännön keinoin parhaat mahdolliset tiedot Kansallisen koulutuksen arviointikeskuksen työhön.

16.01 Antti Kurvinen kesk: Herra puhemies! Tämä käsittelyssä oleva melko pienehkö lakiesitys tai lakimuutos on varsin järkevä ja kannatettava. Haluan kiittää sivistysvaliokun-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 13/2020 vp

nan jäseniä, jotka puheenjohtajansa johdolla ovat tehneet hyvää työtä ja vieneet tätä eteenpäin ja omalta osaltaan sillä varmasti vahvistavat meidän koulutusjärjestelmäämme.

Nämä tietojenvaihdot ja tilastoinnit ovat aika kuuma peruna meillä yhteiskunnassa ja julkisella sektorilla. On erittäin tärkeä asia, että saadaan ajantasaista tilastotietoa ja tietoa siitä, mitä tapahtuu, ja että tietoja vaihdetaan, mutta toisaalta välillä tämä tilastointi ja tietojenkeruu koetaan monella toimialalla, oppilaitoksissa ja terveydenhuollossa, lisätyönä, joka vie aikaa osittain siltä varsinaiselta, oikealta tekemiseltä, mihin ne ammattilaiset ovat kouluttautuneet.

Puhemies! Vielä isompana ongelmana pidän sitä, että meillä on Suomessa aika vaikea tällä hetkellä viranomaisten vaihtaa tietoja keskenään. Siellä on tietysti varmaan ihan perusteltujakin palomuuureja asetettu, mutta ne menevät sitten vähän överiksi. Monta syrjäytynyttä voitaisiin auttaa, ihmisten terveyttä voitaisiin edistää ja jopa turvallisuutta vahvistaa sillä, että viranomaiset voisivat vaihtaa tietoja entistä paremmin keskenään. Tälle kyllä täytyy meidän porukalla täällä eduskunnassa jotakin tehdä.

Oman vaikeutensa tähän on tuonut EU:n tietosuojasetus GDPR, joka on kyllä todella sekava, ja aina kukkakauppojen hautajaislistoista alkaen se herättää huolta, miten sitä täytyy soveltaa. Tämä GDPR on sillä lailla tosi ongelmallinen, että sehän on EU-asetus, ei direktiivi. Se on suoraan sovellettava asetus joka EU-maassa, eikä sitä voida implementoida, tuoda kansalliseen lainsäädäntöön, omalla tavalla.

Puhemies! Toivottavasti myös muuhunkin tietojenvaihtoon kuin tämän arviointikeskuksen osalta löytyy jatkossa ratkaisuja, joilla sitten voidaan tehdä järkevää toimintaa meidän julkisella sektorilla.

16.03 Paula Risikko kok: Arvoisa puhemies! Tuossa äsken, kun esittelin tätä, ajan puutteen vuoksi keskityin vain tuohon toiseen kokonaisuuteen, mitä muutettiin valiokunnassa, ja se oli nimenomaan se, että haluttiin tarkkarajaisuutta siihen, mitä tietoja voi kerätä, mitä arkaluontoisia tai luottamuksellisia tietoja voidaan arviointikeskuksesta käsin kysyä ja pyytää.

Mutta sitten oli toinen, mihin myöskin tehtiin muutos asiantuntijakuulemisen jälkeen, kun he halusivat, että myös tietojen säilyttämiseen tehdään tarkennuksia. Perustuslakivaliokunta on lausuntokäytännössään todennut, että tietojen pysyvä säilyttäminen ei ole henkilötietojen suojan mukaista, ellei siihen ole tietojärjestelmän luonteeseen tai tarkoitukseen liittyviä perusteita. Perustuslakivaliokunta on myös korostanut, että mitä pidemmäksi tietojen säilytysaika muodostuu, sitä olennaisempaa on huolehtia tietoturvasta, tietojen käytön valvonnasta ja rekisteröityjen oikeusturvasta.

Edellä todetun vuoksi sivistysvaliokunta ehdottaa pykälään uutta 3 momenttia arviointikeskuksen tämän pykälän nojalla saamien salassa pidettävien tietojen säilyttämisestä ja tuhoamisesta. Ehdotuksen mukaan arviointikeskus voi säilyttää tiedot niin kauan kuin on välttämätöntä sen arvioinnin toteuttamiseksi, jota varten tiedot on kerätty ja jota varten tietoja käsitellään. Tämän jälkeen tiedot on tuhottava yhden vuoden kuluessa. Aivan niin kuin täällä edustaja Kinnunen ansiokkaassa puheessaan totesi, on totta, että joissain tilanteissa tarvitaan sitten vielä vähän tietojen tarkistamista, mutta on kuitenkin hyvä, että siellä on joku takaraja, eli tiedot on tuhottava yhden vuoden kuluessa.

Nämä muutokset, mitkä tähän hallituksen esitykseen nyt tehtiin, eivät ole ihan pikkujuttuja. Se olivat aikamoinen muutos siihen, mitä oli alun perin, mutta tämä on hyvin ymmärrettävää siinä mielessä, että näiden arkaluontoisten asioiden ja luottamuksellisten tietojen

Pöytäkirjan asiakohta PTK 13/2020 vp

saamiseksi on oltava tarkka, ja siitä syystä oli erittäin hyvä, että meillä oli esimerkiksi tietosuojavalvuttettu tässä apuna pohtimassa, mitä tälle pitää tehdä. Mielestäni tämä sai hyvän lopputuloksen, ja olen hyvin tyytyväinen, että nämä suhteellisen tärkeät ja isot muutokset tehtiin.

16.06 Timo Heinonen kok: Arvoisa herra puhemies! Täytyi tuossa edustaja, rehtori Kivisaareltä varmistaa muutamia erityisopetuksen asioita, sillä hän on käyttänyt tuota opettajan tutkintoaan hieman lähempänä menneisyydessä kuin itse olen. Aikanaan hänen kanssaan saimme yhdessä opiskella arvokkaaseen luokanopettajan tehtävään, jota itsekin ennen kansanedustajan uraani sain tehdä.

Tämä Kansallisen koulutuksen arviointikeskuksen asia oli esillä myös silloin, kun itse eduskuntaan tulin. Ensimmäisen kauden sain olla sivistysvaliokunnassa, ja nyt kun seuraillen aktiivisesti edelleen koulutuspolitiikan asioita, niin kiinnitin huomiota tähän asiaan, kun se valiokunnan käsittelyyn tuli nimenomaan näiden tietojen keräämisen ja tietojen käytön näkökulmasta. Sittenhän tässä oli valiokuntakäsittelyssä — niin kuin valiokunnan puheenjohtaja Risikko esille toi — tehty tiettyjä tarkennuksia esimerkiksi näiden kerättyjen tietojen säilyttämisestä ja tämäläisyyksistä kysymyksistä. Sivistysvaliokunta on tehnyt hyvää työtä, ja on erittäin perusteltua, että myös näitä salassa pidettäviä asioita pystytään jatkossa keräämään ja käyttämään Karvin kautta meidän koulutusjärjestelmämme kehittämiseen ja parantamiseen entistä paremmaksi.

Yksi sellainen, joka erityisesti tämän uudistuksen jälkeen toivottavasti paranee ja tehostuu, on erityisopetuksen laadun ja toteutumisen seuraaminen, ja itse asiassa tässä tulemme usein sellaisiin kysymyksiin, että meidän lapset ovat hyvin erilaisessa asemassa erityisopetuksen näkökulmasta, jopa kuntien sisällä koulukohtaisesti mutta puhumattakaan tilanteesta erilaisissa kunnissa. Erityisopetusuudistuksessa sinänsä oli paljon ihan hyviä elementtejä ja vähintäänkin kauniita tavoitteita siitä, että jokainen voisi opiskella lähikoulussa ja mielellään siinä niin sanotussa perusopetusryhmässä tuettuna, mutta itse toivoisin, että meidän pitäisi kyllä ehkä pohtia uudemman kerran sitä, toteutuuko esimerkiksi lasten oikeus laadukkaaseen ja hyvään erityisopetukseen kaikissa tilanteissa tämän lain uudistamisen jälkeen. Esimerkiksi oikeus erityisopetukseen mielestäni pitäisi olla omassa lähikoulussa, ja tämä ainakaan pienemmissä kyläkouluissa ei toteudu, sillä silloin, kun tässä kolmiportaisessa tuessa edetään ja tarvitaan vahvempaa tukea, usein nämä pienet kyläkoulut, joissa on yksi tai kaksi tai kolme opettajaa, eivät pysty sitä antamaan ja silloin muutos saattaa ollakin se, että lapsi ei voi jatkaa opintoja omassa lähikoulussaan vaan hän tulee sitten toisen, esimerkiksi isomman keskuskoulun yhteyteen, jossa erityisopetukseen pystytään enemmän panostamaan. Toisaalta sitten itse toivoisin, että meidän lainsäädäntöön palautettaisiin myös lasten oikeus pienryhmään erityisopetuksen kohdalla. Se on usein sellainen kysymys, johon törmään tämän päivän vanhempien ja opettajien kanssa keskusteltaessa.

Arvoisa puhemies! Toinen, jonka haluan nostaa esille tässä Kansallisen koulutuksen arviointikeskuksen asian käsittelyn yhteydessä, on koulutuksen saavutettavuus, ja toivon, että sitä myös tutkittaisiin ja seurattaisiin tarkemmin. Meillä tällä hetkellä kouluverkko harvenee sen myötä, että kaupungistuminen kiihtyy, ja silloin on syytä tutkia ja pohtia, ovatko meidän lapset tasa-arvoisessa asemassa vaikkapa esiopetuksen ja peruskoulun osalta, kun monien kohdalla koulumatkat vievät jo 6—7-vuotiaana tuon maksimiajan, kaksi ja puoli tuntia. Itse pitäisin tärkeänä, että sitä arvioitaisiin uudemman kerran ja tämä kysymys koulutuksen saavutettavuudesta otettaisiin tehokkaammin huomioon ja katsottaisiin,

Pöytäkirjan asiakohta PTK 13/2020 vp

että lähipalveluna pystyttäisiin jatkossa takaamaan kaikille lapsille vähintäänkin esiopetus ja peruskoulu. Me olemme kokoomuksesta nostaneet esille valiokunnan puheenjohtaja Risikon johdolla myös sitä, tarvitaanko Suomeen tulevaisuudessa oma lähipalvelulaki, ja se toivottavasti toteutuessaan myös käsittelee näitä kysymyksiä, joita tässä omassa puheenvuorossanikin sivusin.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Valiokunnan puheenjohtaja Risikko.

16.11 Paula Risikko kok: Kiitoksia, täällä on hyviä puheenvuoroja käytetty. Täällä puhuttiin myöskin siitä, että esimerkiksi nuorten syrjäytymistä pystyttäisiin varmasti hoitamaan paremmin, jos meillä olisi paremmin tietoja heidän tilanteistaan. Liian paljon me olemme sen tietosuojaan takana. Ymmärrän sen oikein hyvin, mutta esimerkiksi jos ajatellaan, että jotain nuorta ihmistä on 50 eri henkilöä auttanut ja edelleen hän on syrjäytynyt, niin kyllä siinä joku mättää.

Itse olen ollut sitä mieltä aina, että meidän pitäisi pyrkiä varhaisemmin puuttumaan. Elikkä kaikki nuoretkin pitäisi pelastaa jo lapsena. Sen tähden me tarvitsemme näitä tietoja. Kokoomuksen kanta on, että nuori pitää pelastaa jo lapsena. Siitä syystä meidän pitää saada tietoa arviointikeskuksenkin kautta, mutta myös sosiaali- ja terveydenhuollossa me tarvitsemme tietoa poliisien, turvallisuusviranomaisten ja sotien viranomaisten välillä. Sen käynnistin silloin sisäministerinä ja olen tyytyväinen, että siitä on nyt linjaukset saatu. — Kiitos.

16.12 Petri Honkonen kesk: Arvoisa puhemies! Tosiaan tässä sivistysvaliokunnan puheenjohtaja edustaja Risikko käytti erinomaisen puheenvuoron siitä, kuinka ongelmallinen tämä tietosuoja monella tapaa on.

Itse asiassa eilenhän tässä salissa keskustelimme työvoimahallinnon osalta tästä tietosuojasta ja siitä, minkälaisia vaikeuksia se on aiheuttanut esimerkiksi kuntien työllisyyspalveluhenkilöstölle ja työllisyysviranomaisille, kun he eivät saa taas valtion viranomaiselta elikkä TE-toimistolta tarvittavia tietoja. Tässä näkyy oikeastaan sama, ja silloin kun puhutaan nuorista ihmisistä, lapsista, tämä on tietysti vielä vaikeampi asia, jos apu ei ajoissa kohtaa sitä lasta tai nuorta, joka sitä tarvitsee.

Mitä tähän Karviin liittyviin tiedonsaantioikeuskysymyksiin tulee, niin hallituksen esitys on tosiaan hyvin tekninen ja varmasti oikein kannatettava. Sinänsähän tämä meidän opetuksen ja koulutuksen arviointi- ja valvontajärjestelmä on mielenkiintoinen, koska Karvin tehtävähän ei varsinaisesti ole valvoa sitä, että meidän koulutusjärjestelmässä toimitaan oikein, vaan sen tehtävä on arvioida, kuinka hyvin se koulutuspolitiikka ja ne tavoitteet, mitä me kouluille ja koulutusjärjestelmälle asetamme, toteutuvat. Sen sijaan avilla on tällainen valvontavastuu, mutta usein sitten yksittäisten koulujen tasolla nämä asiat saattavat olla vähän epäselviä. Aikaisemminhan, jos mennään historiassa vielä vähän kauemmaksi, meillähän oli nämä niin sanotut koulutarkastajat, ja sanotaanko, että sitä koulunpitoa ja opetusta valvottiin ylhäältä päin enemmän. Toki myös meidän vahvuutemme on se, että meidän opettajiin luotetaan ja opettajilla on moniin muihin maihin verrattuna isot vapaudet toteuttaa opetussuunnitelmaa omassa koulussa koulutoimen johdon ja rehtorin johdolla hyvin vapaasti, mutta sitten tässä koulukohtaiset erot saattavat muodostua aika suuriksi.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 13/2020 vp

En missään nimessä ole esittämässä lisää valvontaa, mutta jossain määrin ja jollain aikavälillä olisi kuitenkin hyvä tarkastella, missä suhteessa toisiinsa meillä koulunpidon ja perusopetuksen arviointi ja valvonta ovat ja pitäisikö tätä järjestelmää jollakin tavalla muokata, jotta päästäisiin jatkossa entistä parempiin tuloksiin, mitä tulee sitten opetukseen ja koulutukseen ja sen tarpeellisen sivistyksen ja osaamisen hankkimiseen, mitä kaikki lapset ja nuoret tarvitsevat.

16.15 Pasi Kivisaari kesk: Arvoisa herra puhemies! Kuten täällä hyvässä ja tasokkaassa keskustelussa on monta kertaa tullut esiin, tämä esitys on oikein hyvä. Se tarttuu erittäin tärkeään asiaan eli tehostaa viranomaisten välistä tietojenvaihtoa nimenomaan lapsen ja nuoren edun nimissä.

Puhemies! Edustaja Kurvinen nosti kyllä erittäin tärkeän asian esille huomioidessaan sen, että koulutuskentällä, erityisesti perusopetuskentällä, edelleen on ongelmia eri viranomaistahojen välisessä tiedonvaihdossa. Puhun siis opetustoimesta, sosiaalitoimesta ja terveydenhuollosta. Aika usein käy niin, että kun lapsen haasteita aletaan käsitellä, näillä kolmella kyseisellä taholla ikään kuin aloitetaan lasten haasteiden edessä aina alusta, kun tieto tietyistä asioista olisi jo olemassa koululla, kun tieto joistakin asioista olisi jo olemassa sosiaalihuollolla, ja niin edelleen. Eli sitä kehää kierrätetään ja pyöritetään joka taholla edelleen vähän turhaan sektoriajattelun kautta, ei niinkään moniammatillisen ajattelun ja tietojenvaihdon kannalta. Toki asiassa on menty eteenpäin, mutta tämä on edelleenkin tällainen arkihavainto tuolta ruohonjuuritason elintärkeästä kentästä.

Toinen asia, puhemies, tähän liittyen on tällainen pieni kummallisuus yksilöllisessä oppilashuollossa, jossa lähtökohtana on se, että kun tarkastellaan lapsen yksilöllistä asiaa, tarvitaan suostumus sekä siltä pieneltä lapselta että vanhemmalta. Sinänsä tässä on ymmärrettäviä asioita, mutta toisinaan törmätään ongelmaan, joka on se, että sitä suostumusta ei anneta, eli lapsi ei anna siihen suostumusta tai vanhempi ei anna suostumusta tai kumpikaan taho ei anna suostumusta. Tällöin oppilashuollossa törmätään siihen ongelmaan, että mitäs nyt, mikä on tällöin vaihtoehto alkaa pohtia ja käsitellä siihen lapsen haasteeseen liittyviä kiistattomia ongelmia, ja, puhemies, aivan liian usein joudutaan turvaamaan siihen, että lapsesta on tehtävä lastensuojeluilmoitus, jolloin jollakin tavalla päästään käsiksi valitseviin ongelmiin. Että tämä on tällainen, että tässä suostumuskysymyksessä on ymmärrettäviä puolia ja niin edelleen mutta toisinaan se estää tai ainakin hankaloittaa lapsen apua.

16.18 Mikko Kinnunen kesk: Arvoisa herra puhemies! Täällä on puhuttu hyviä asioita tästä erityisestä tuesta, ja tämäkin lainmuutos auttaa asioiden analyysia. Olen edustaja Heinosen kanssa vähän eri mieltä kyläkouluista, koska sielläkin, jos riittävästi resursseja on ja kohdennetaan, kyllä pystytään kolmiportaisesta tuesta huolehtimaan, [Timo Heinosen välihuuto] mutta joissakin tilanteissa näin ei ole kuitenkaan tapahtunut. Pienryhmiä ei sinänsä ole virallisesti lakkautettu, vaan kunnat ovat tehneet erilaisia ratkaisuja, osin taloudellisista syistä. Tämä ajatus inklusiosta eli kaikki mukaan ottavasta koulusta ei rajaa pois pienryhmiä, mutta se on joillakin paikkakunnilla niin tulkittu.

Tässä on puhuttu myöskin tästä mahdollisesta lisätyömäärästä, kun kerätään tietoa vaikka tästä tuesta analysointia varten. Onkin tärkeää, että me kehitämme digitaalisia menetelmiä, jotka auttaisivat tiedonkeruuta. Edustaja Kurvinen nosti tämän tietosuoja-asetuksen myöskin keskusteluun, ja on tärkeää, että se ei kahlitse liikaa meidän tiedonvälittämistä. Mielessä on monialainen yhteistyö, johon viittasi myöskin edustaja Kivisaari edellisessä

Pöytäkirjan asiakohta PTK 13/2020 vp

puheenvuorossa: kun kehitämme perhekeskuksia sote-keskusten osana, niin siellä tulisi raivata tietä tällaisilta tiedon esteiltä ja edistää kaikin tavoin sitä, että viranomaiset saavat riittävän tietomäärän voidakseen auttaa lapsia ja nuoria.

16.20 Hilkka Kemppi kesk: Arvoisa herra puhemies! Tämä esitys luo nähdäkseni pohjaa laadukkaaseen koulutuksen kehittämiseen. Me olemme laittaneet tällä hallituksella merkittävän, sievoisen summan rahaa koulutuksen kehittämiseen, ja on tärkeää, että myös valvotaan ja edesautetaan, että se menee laadukkaaseen koulutuksen kehittämiseen.

Olen kommentoinut jo aikaisemmin tämän hallituksen esityksen merkittävyyttä koulutuksen kehittämisen näkökulmasta. Koulutus Suomessa on huippulaatuista, ja niin pitääkin olla. Sen eteen me teemme töitä täälläkin talossa päivittäin. Vahvuutemme on ehdottomasti tasalaatuisuus, ja myös Karvillä on merkittävä rooli siinä, että koulutus myös jatkossa on tasalaatuista läpi Suomen, on sitten kylissä tai kaupungeissa tai minkälaisista lähtökohdista ponnistaakin. Viime vuosina olemme nähneet myös huolestuttavaa kehitystä, ja pidän erittäin hyvänä sitä, että nyt lisätään näitä tiedonsaantioikeuksia koulutusta arvioivalle taholle, jotta saamme sitten myös oikeaa tietoa jatkossa tämän koulutuksen kehittämisen tueksi. Ilman tätä lain korjausta esimerkiksi tieto erityisen tuen tarpeesta ja tuen saamisesta ei liiku nähdäkseni riittävällä tasolla, jotta lasten parasta voitaisiin valvoa.

Edustaja ja valiokunnan puheenjohtaja Risikko piti hyvän puheenvuoron siitä, millä tavalla tieto myös rajoittaa, mutta itse näen, että tässä hallituksen esityksessä me nyt raotamme siinä määrin näitä tietosuoja-asioita, että saamme koulutusta kehitettyä jatkossa vieläkin paremmin. Sivistysvaliokunta, jossa minäkin istun, pitää erittäin tärkeänä, että tuen tarpeessa olevien oppilaiden ja esimerkiksi vammaisten lasten ja nuorten opetusjärjestelyt ja oppimistulokset voidaan asianmukaisesti arvioida jatkossa.

Tällä kertaa keskityn myös lasten oikeuksiin: Näen, että alkuperäinen hallituksen esitys ei ollut riittävän täsmällinen lasten tietosuojan kannalta, ja sen takia olemme valiokunnassa sitä nyt täsmentäneet myös lasten oikeuksien kannalta, niin että emme jaa sellaista tietoa, johon ei ole mahdollisuutta tai joka olisi lapsen kehityksen ja kasvun kannalta haitallista. Tässä ei nyt jaeta esimerkiksi sairaalakertomuksia tai sote-puolen tietoa sillä tavalla, että se voisi olla lapselle haitallista.

Toivon, että eduskunta hyväksyy tämän lakiehdotuksen mutta huomioi, että sitä on täsmennetty valiokunnassa lapsen oikeuksia ajatellen.

16.23 Inka Hopsu vihr: Arvoisa puhemies! Edustaja Kurvinen nosti aivan oikein esille tietojenvaihdon hankaluuden, mikä oikeastaan alalla kuin alalla tällä hetkellä usein heikentää sekä työn tehoa että laatua. Sama tilanne ja tällaiset tulkinnot tietosuojasta ovat olleet usein myös oppilashuoltoryhmissä esillä. Tässä edustaja Kivisaari kertoi jo enemmän siitä, kuinka tämä monialaisen yhteistyön hankaluus monesti on siellä edessä ja haittaa sitä oppilaan saamaa tukea tai ainakin hidastaa sitä prosessia. Olen yhtä mieltä siitä, että tämä on semmoinen, mitä meidän pitää jatkossa edelleen tarkastella ja katsoa, mitä siihen voitaisiin tehdä.

No, sama tulkintakysymys on ollut haasteena myös tässä erityisen tuen kohdentamisessa, jonka edustaja Heinonen nosti esiin. Kolmiportaisen tuen ajatus on ollut se, että jokainen lapsi saa itselleen parhaiten soveltuvaa tukea ja saa sitä mahdollisimman lähellä ja mahdollisesti siellä omassa koulussaan tai oppilaitoksessaan, ja minä sanoisin, että nimenomaan resurssikysymysten takia se ei ole onnistunut. Suurissa kaupungeissa on tehty sitä,

Pöytäkirjan asiakohta PTK 13/2020 vp

että on yhdistetty isompia ryhmiä ja otettu muutama opettaja sitten sinne isoon ryhmään, mikä voi aiheuttaa sen, että keskittymisvaikeuksinen oppilas ei hyödy siitä, vaikka saisiikin tukea sinne ryhmään. Toisaalta sitten pienillä paikkakunnilla on voinut joutua siirtymään pidempiä matkoja kotoa sen tuen perässä. Tämä resurssikysymys on se, mikä tässä pitää ratkoa ensisijaisesti, jotta se lapsen etu toteutuu.

No, edustaja Honkonen nosti esiin opettajien vapauden. En lähtisi tällaista valvontajärjestelmää meille yhtään enempää kehittämään. Luotan siihen, että suomalaiset opettajat osaavat ja ovat vahvoja ja asiantuntevia siinä omassa kasvatustieteiden alassaan. Se, mikä nähdäkseni voisi olla tarpeen — ja tämäkin johtuu kuntien resurssitilanteesta, siitä että siellä tehostetaan työtä niin paljon, että siitä ne laadun heikkoudet ehkä ennemmin tulevat — on se, että täällä keskusteltu henkilöstömitoitus pitäisi jatkossa miettiä koskemaan myös muita kuin terveydenhuollon aloja. Sitä saatetaan jatkossa tarvita myös opetuksessa. Ja toinen, missä valvontaa ehkä tarvitaan lisää, on oppimisympäristöt ja koulujen sisäilmatilanne.

16.25 Petri Honkonen kesk: Arvoisa herra puhemies! Tosiaan edustaja Hopsu tässä käytti todella hyvän puheenvuoron edellä. Mitä tulee tähän valvontaan, niin en suinkaan esittänyt aikaisemmin, että koulumme tarvitsisivat siinä mielessä enemmän valvontaa tai että opettajat tarvitsisivat enemmän valvontaa, mutta ajattelen, että joskus on niin, että jos tällaisia normeja on olemassa, ne saattavat olla myös eräänlainen turva sille opettajalle silloin kun resursseja on liian vähän. Siitähän tässä hoivahenkilöstömitoituksessakin itse asiassa on kyse, että on tietynlainen turva sille henkilöstölle, että he saavat tehdä työnsä rauhassa, oli se menetelmä sitten mikä hyvänsä. En ota siihen kantaa, että tällaista valvontajärjestelmää tarvittaisiin, mutta joka tapauksessa tätä rajankäyntiä on syytä selkeyttää.

Pyysin tämän puheenvuoron, kun edellä edustaja Kivisaari ja muut kävivät todella asiantuntevasti läpi näitä eri vaiheita ja portaita, kuinka saadaan ongelmissa olevalle oppilaalle tarvittavaa tukea, oli se sitten sosiaalipalveluja tai nuorisopalveluja tai koulupsykologi tai muita, oli kyse mistä hyvänsä. Meillä on iso puute se, että meillä ei pystytty yhteiskunnan erilaisissa tukipalveluissa näkemään ihmistä kokonaisuutena, vaan aina on ikään kuin erikseen sosiaalityö ja sitten on erikseen terveydenhuolto ja erikseen se koulun puitteissa annettava tuki ja nuorisotyö. Kun pystyttäisiin näkemään ihminen kokonaisvaltaisesti, ennen kaikkea lapsi ja nuori, niin saataisiin varmasti paljon parempia tuloksia aikaiseksi myös sen tuen osalta, mitä sitten siellä koulutusjärjestelmän piirissä pystytään lapselle ja nuorelle antamaan.

16.27 Paula Risikko kok: Arvoisa puhemies! Vielä käytän puheenvuoron. — Täällä on käyty todella hyvää keskustelua. Itse pidän tärkeänä tätä lainsäädäntöä ja sitä, että se on tarkkarajaista, ja tätä saatiin vielä paremmaksi. Mutta pidän kaiken kaikkiaan sitä arviointia ja tutkittua tietoa todella tärkeänä. Siitä syystä meillä on aikoinansa Karvi, arviointikeskus, perustettu, että me saisimme myös koulutuksen puolelta tutkittua tietoa päätöksenteon perustaksi. On kuitenkin aina tärkeää, että me pitäydymme tutkimuksessa tiedossa emmekä vain mututuntumassa.

Se, mistä nyt tällä hetkellä sitä tutkittua tietoa kyllä tarvittaisiin, kun kuuntelee opettajien huolta, on tämä kolmiportainen erityinen tuki ja yleensäkin tukitoimet. Tämä kolmiportaisuus on osoittautunut hyvin monimutkaiseksi ja byrokraattiseksi, ja senhän tunnisti

Pöytäkirjan asiakohta PTK 13/2020 vp

Opetushallituksenkin edustaja tuolla meidän suullisessa kuulemisessa, kun puhuimme kansalaisaloitteista viime viikolla.

Täytyy myöntää, että toinen sellainen tärkeä asia liittyen erityiseen tukeen on tämä inklusio, josta viime vuosina on ymmärretty, että se ei ihan niin hyvä idea ollutkaan. Elikkä kun on erityistä tukea tarvitseva lapsi, niin hän ei välttämättä hyödy siitä, että hän on isoissa ryhmissä. Hän tarvitsee usein sellaista pientä ryhmää ja nimenomaan niin kuin räätälöityjä tukimuotoja.

Kaiken kaikkiaan pidän tärkeänä sitä, että ihmisen hyvää ja turvallisuutta voidaan edistää tutkitun tiedon avulla, ja kannatan tietojen välittämistä, mutta pitää aina muistaa se tietosuojakin. Joskus se saattaa mennä vähän överiksi, mutta kyllä aina vetoan siihen, mitä tietosuojavaltuutettu Reijo Aarnio viisaasti on sanonut, että mikään tietosuoja ei estä auttamasta ihmistä, ja se meidän pitää aina muistaa. Mutta aina me välillä sitten törmäämme joko väärään tulkintaan tai sitten siihen, että se lain kirjain on väärä, ja sitten sitä pitää muuttaa. Toivon, että viranomaiset tekisivät yhteistyötä tietosuojasäännöksistä huolimatta.

16.30 Timo Heinonen kok: Arvoisa herra puhemies! Ehkä tässä keskustelussa olemme jo menneet vähän siihen, mitä Karvi voisi tutkia ja selvittää, ja se on äärimmäisen tärkeätä ja tervetullutta. Erityisesti erityisopetus on tässä keskustelussa noussut esille. [Aki Lindén: Ei vielä kovin paljon ole menty siihen!] — No aika monessa puheenvuorossa, siis paikalliolijoista yli puolet ovat puhuneet tästä asiasta. [Aki Lindén: Kyllä!] Tietysti ei meistä kahdestasadasta täällä nyt ole kuin kymmenen paikalla.

Arvoisa puhemies! Tiedän sen, edustaja Kinnunen, että totta kai kyläkouluille voidaan palkata koulupsykologit, erityisluokanopettajat, puheterapeutit, mutta en tiedä kovin montaa kyläkoulua, millä näitä olisi, että olisi niin isot resurssit kunnilla, että ne pystyisivät kyläkouluille palkkaamaan erityisen lapsen tarvitsemat ammattilaiset. Silloin kyllä arki on valitettavasti se, että kun tarvitaan sitä kolmiportaisen tuen vahvinta tukea, niin usein lapsen lähikoulu muuttuu toiseksi kouluksi. Itse toivoisin, että jonkin verran selvitetäisiin ja tutkittaisiin nimenomaan tätä, miten erityisopetus tänä päivänä on esimerkiksi kyläkouluilla mahdollista toteuttaa.

Sitten tämä pienryhmäasia: Tiedän hyvin, edustaja Kinnunen, että ei sitä laissa ole tietenkään kielletty. Mutta en tiedä kovinkaan montaa kyläkoulua, missä normaalien opetusryhmien lisäksi olisi vielä oma pienryhmä. Todennäköisesti se on ihan taloudellinen kysymys valtaosassa, ja silloin edessä on usein se, että sisarukset joutuvat eri kouluihin. Tämä on arkipäivää tämän päivän Suomessa. Mutta sitten — mihin valiokunnan puheenjohtaja kiinnitti huomion — meillä on myös isompia kouluja, joissa ei ole riittävästi pienopetusryhmiä tai pienryhmiä erityisopetuksessa. Se on varmasti rahakysymys, ja osassa todetaan niin, että on helpompaa hoitaa se erityisoppilas myös siinä isossa ryhmässä häntä jonkin verran tukien tai häntä enemmänkin tukien, mutta itse tuossa omassa varsinaisessa puheenvuorossani peräänkuulutin sitä, että haluaisin, että meillä laissa olisi lapsilla oikeus myös pienryhmään. Tiedän, että sitä tänä päivänä osa lapsista tarvitsisi ja heille sitä toivottaisiin, mutta kunnat eivät sitä mahdollista.

16.32 Pasi Kivisaari kesk: Arvoisa puhemies! Edustaja Heinosen tiedän olevan jo kouluksensakin ja taustansa takia koulutusalan ja sivistysalan osaaja. Siltikin nostan muutama asian tästä puheenvuorosta.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 13/2020 vp

Huolesi kyläkouluista on tarpeellinen ja oikea, mutta vähintään yhtä huolissani olen tällaisesta erityislapsesta siellä suuressa, valtavassa jättikoulussa — eli sen rinnastaminen, että kyläkoulut tai isommat koulut pienryhmäoppilaan kannalta ovat samoissa haasteissa, olkoonpa se koulun koko mikä tahansa. Myöskin korostan sitä, että erityinen tuki ei ole yhtä suuri kuin pienluokka, vaan nykykoulumaailmassa jo inkluusioajatteluunkin liittyen varsin usein tällaisen erityisen tuen oppilas on siellä yleisopetuksen joukossa. [Timo Heinosen välihuuto] — Kyllä, kyllä, nimenomaan, ja tämä ajattelu omassakin puheenvuorossanne oli varsin älykäs ja kirkas. Nimenomaan kyse on lapsen oikeudesta pienluokkaan ja pienryhmään, jota inkluusioajattelu ei valitettavasti ole aina tunnistanut. [Timo Heinonen: Juuri näin!]

Kun tämä kolmiportainen tuki, jossa on äärimmäisen paljon hyviä asioita, tuli vajaa kymmenen vuotta sitten, niin keskusteluissa ja perusteluissa esitettiin, että kun näitä pienluokkia ajetaan alas, niin resurssit siirtyvät sinne yleisopetuksen puolelle. Valitettavasti tätä resurssisiirtymää ei koskaan tapahtunut, ja sen takia ja siitä syystä koulut ovat tässä inkluusiomaisessa ajattelussa, jossa pienryhmien lukumäärää on vähennetty ja samaan aikaan resurssit ovat kokonaisarviossa vähentyneet. Sen takia koulumaailmassa ollaan tuen muotojen ja tuen resursoinnin osalta varsin usein vakavissakin ongelmissa, puhumattaakaan siitä, että tässä toteutuisi lapsen etu ja oikeus. [Timo Heinonen: Olemme tismalleen samaa mieltä!]

16.35 Hanna Huttunen kesk: Arvoisa puhemies! Minulla ei ole opettajataustaa, mutta olen äiti ja olen kuntapäättäjä. Olen nyt kansanedustajan roolissa kiertänyt aika paljon maakuntien eri kouluissa, olen ollut alakouluissa, yläkouluissa ja lukioilla, ja lähinnä olen puurakentamisen tiimoilta katsonut koulurakennuksia mutta toki paljon jutellut oppilaitten ja opettajien kanssa ja kertonut siellä myös kansanedustajan työstä.

Täytyy kyllä sanoa, että tämä kaikki mukaan ottava koulujärjestelmä oikeastaan jakaa melkein kahtia myös opettajakunnan. Se on semmoinen asia, mikä on tullut esille oikeastaan ihan jokaisessa koulussa, missä olen käynyt. Voisi sanoa, että noin puolet opettajista on ollut puolesta ja puolet opettajista on ollut vastaan. Opettajilla on ollut huoli toki siitä oppilaasta, kellä olisi tarve pienryhmälle, mutta siellä on ollut huoli myös luokan työrauhasta ja siitä, miten he pärjäävät siellä opettajina. Kun sitä keskustelua ollaan sitten käyty siellä, niin oikeastaan se tarve on kulminoitunut avustavaan henkilökuntaan ja kouluavustajien määrään siellä isossa luokassa. Siitä ollaankin sitten päästy kuntatalouteen, ja sitten on lähdetty miettimään, minkä takia siellä omassa kunnassa ei ole voitu asioita järjestää parhaalla mahdollisella tavalla. Kyllä se näin on, että vaikka miten hienoja ja hyviä lakeja esityksiä tehtäiltäisiin täällä eduskunnassa, niin on oltava resurssit kunnassa sitten toteuttaa ne. Eli ilman rahaahan ne eivät toteudu. Itse olen huolissani myös siitä, että kuntatalous sitten tavallaan laittaa meidän lapset ja nuoret eriarvoiseen asemaankin. Niissä kunnissa, missä on resursseja laittaa, ehkä lapsetkin sitten pärjäävät paremmin, ja tässä ei kyllä tasa-arvo tule toteutumaan meidän maassa, ja tähän pitäisi kiinnittää huomiota.

16.37 Hilikka Kemppi kesk: Arvoisa herra puhemies! Keskustelu on mennyt jo aika kauas alkuperäisestä hallituksen esityksestä, mutta muutamalla sanalla kommentoin tätä ajankohtaista keskusteluumme koulujen arjesta, joka on varsin oleellinen tähän kohtaan.

Kyttämisen sijaan koulumaailmassa luottamuksella tulee olla sijaa. Olen vahvasti sitä mieltä, että tämä hallituksen esitys ei aja siihen, että me lähtisimme kyttämään, vaan se pi-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 13/2020 vp

kemminkin mahdollistaa koulutuksen kehittämisen tiedolla eli tiedon keräämisen niin, että koulutusta kehitetään oikeaan suuntaan.

Muun muassa edustaja Kurvinen ja edustaja Hopsu nostivat esiin tietojenvaihdon vaikeuden. Eli lapsen tai nuoren elämässä on muutakin kuin luokkahuone: Siellä on harrastuksia — toivottavasti kaikilla lapsilla ja nuorilla on harrastuksia, ja jos ei ole, niin tämä hallitus tekee töitä sen eteen, että jatkossa kaikilla on, jotta on muitakin paikkoja oppia. Sitteen on sosiaali- ja terveystieteiden asiakkuuksia mahdollisesti — kun tässä puhuttiin ansiokkaasti esimerkiksi tuentatarpeista lapsista, niin monella heistä on jonkinlaista tarvetta sosiaali- ja terveystieteiden puolelle. Siitä koostuu lapsen ympärille tällainen monialainen ryhmä, jonka pitäisi yhdessä keskustella lapsen parhaasta.

Me usein vetoamme siihen, että tietosuoja ei salli lapsen tietojen jakamista näiden lapsen lähellä olevien aikuisten kesken, mutta todellisuudessa esimerkiksi lapsi- ja perhepalveluiden muutosohjelmassa on jo kokeiltu sitä, että istutaan saman pöydän ääreen ja keskustellaan yhden lapsen tai nuoren asioista. Jo nykyinenkin lainsäädäntö mahdollistaa melko paljon yhteistä keskustelua pöydän ääressä, ainakin jos siihen on lapsen tai nuoren lupa. Tämä monialainen oppilashuoltoryhmäkäytäntö on lapsi- ja perhepalveluissa ponnistettu, ja toivon, että nyt myös Karvin osalta keskitytään siihen, miten se toimii tällä hetkellä ja voisiko tätä monialaista oppilashuoltoryhmäkäytäntöä viedä ihan pakolliseksiin joka paikassa, niin että lapsi saisi ansaitsemaansa tukea ympärilleen.

Olen erittäin huolissani myös siitä, että kun näitä tuen päätöksiä tehdään, kun tehdään lapsen ja nuoren tulevaisuuteen liittyviä päätöksiä, niin kuullaanko meillä riittävästi lasta ja nuorta itseänsä ja otetaanko meillä tosissaan huomioon lapsen vanhempien näkemykset. Se on varmasti tätä resurssien riittämättömyyttä, mutta tuntuu siltä, että monesti koulun arjessa tämä kuuleminen jää vielä lapsenkenkiin, ja siihen tulisi kiinnittää erityistä huomiota. Onneksi nyt annetaan 29 miljoonaa lisää resurssia oppilashuollon kehittämiseen, [Puhemies koputtaa] niin että myös tähän prosessiin on aikaa.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Kemppi totesi puheenvuoronsa aluksi tämän nyt käynnissä olevan keskustelun lipsahtaneen varsin kauas tästä aiheesta eli hallituksen esityksestä. Edellytän, että seuraavat puheenvuorot palauttavat keskustelun siihen, mistä kuuluukin keskustella, ja edustaja Kinnunen näyttää mallia.

16.40 Mikko Kinnunen kesk: Arvoisa herra puhemies! Kiitos luottamuksesta. [Naurua] — Edustaja Hopsu nosti esille avoimet oppimisympäristöt, ja tässä on yksi tehtävä Karville, nimittäin tämä lakimuutos mahdollistaa sen, että saadaan tietoa niistä lapsista ja nuorisista, jotka saavat kolmiportaista tukea; miten he toimivat ja onnistuvat esimerkiksi näissä avoimissa oppimisympäristöissä. Eli tämä on todella tärkeä lakimuutos, jotta niitä tärkeitä asioita, joita täällä keskustelussa on nostettu esille, Karvi pääsee toteuttamaan.

Täällä nostettiin esille myös inklusion toimivuus erilaisissa kouluissa. En malta olla sanomatta, että suuri ei ole aina kaunista. Ongelmia on niin pienissä kuin suurissakin kouluissa, mutta tässä on yksi hyvä tutkimuskohde Karville. Itse olen todella ylpeä siitä, että paikkakunnallani Reisjärvellä on juuri tehty puinen, terveellinen koulu, jossa on kaksi sarjaa ja opettajat tekevät yhdessä työtä ja erityisopettaja tukee ja välillä laitetaan seinät paikalleen ja välillä ne otetaan pois ja myös pienryhmät toimivat.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 13/2020 vp

16.42 Timo Heinonen kok: Arvoisa puhemies! Karvin työ on tärkeää, ja sitä pitää ehdottomasti tukea kaikin mahdollisin keinoin, niin kuin tässä lainsäädännössäkin halutaan tiedonsaantia helpottaa ja tiedonsaantioikeutta laajentaa, ja myös resurssien täytyy olla tietysti riittävät. Silloin tullaan tietysti siihen tilanteeseen, että täytyy tutkia niitä kohteita, joissa erityisesti on tällaisia tilanteita, että meidän peruskoulu ei esimerkiksi enää olekaan tasa-arvoinen saavutettavuuden taikka näiden erityisen tuen tai lahjakkaiden lasten oppimismahdollisuuksien näkökulmasta. Minun mielestäni siinä vaiheessa keskustelua, kun olimme vähän harhautuneet itse kukin laveammalle tielle, niin edustaja Huttunen nosti hyvin oleellisen kysymyksen esille todeten, että noin suurin piirtein puolet opettajista on vastaan ja puolet puolesta. Se kertoo nimenomaan siitä, että resurssit ovat hyvin erilaisia eri kunnissa, eri kaupungeissa, jopa eri koulujen kesken. Tässä on itse asiassa minun mielestäni se tämän keskustelun iso Karvillekin menevä tervehdys, että tarttukaa tähän, selvittäkää ja tutkikaa, millä tavalla meidän peruskoulu tänä päivänä toimii, onko se tasa-arvoinen esimerkiksi saavutettavuuden näkökulmasta.

Kun edustaja, rehtori Kivisaari tuossa käytti puheenvuoron, siitä saattoi saada sellaisen kuvan, että me Hämeenlinnan OKL:n kasvatteina olisimme olleet tässä jollain tavalla eri mieltä, mutta emme, vaan me olemme tismalleen samaa mieltä, eli näitä ongelmia on sekä pienissä että isoissa kouluissa. Itse halusin nimenomaan avata tätä problematiikkaa, mikä tällä hetkellä ehkä kärjistyy sen myötä, että meillä kaupungistuminen kiihtyy ja kouluverkko tiivistyy.

Pysyn seuraavassa vielä astetta paremmin aiheessa.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Hienoa.

16.44 Päivi Räsänen kd: Arvoisa puhemies! Tässä hallituksen esityksessä, jonka mietintöä nyt käsittelemme, on siis kysymys Kansallisen koulutuksen arviointikeskuksen tietojensaantioikeudesta näiden salassapitosääntöjen estämättä, ja vaikka keskustelu on ehkä ollut hiukan laveaa, niin mielestäni tässä on kuitenkin nostettu esiin niitä tärkeitä näkökohtia, joita arviointikeskuksen on syytä jatkossa selvittää — esimerkiksi tämä kysymys, jonka edustaja Kemppi nosti esiin moniammatillisen yhteistyön tarpeesta. Jos ajatellaan vaikkapa koulukiusaamista ilmiönä, joka monista hankkeista, esimerkiksi Kiva Koulu -hankkeesta, huolimatta on edelleenkin erittäin sitkeä ongelma, niin siinä todellakin tarvitaan tätä monialaista yhteistyötä, ja on tärkeää myös, että Kansallinen koulutuksen arviointikeskus saa tietoja niiden oppilaiden tilanteesta, jotka ovat koulukiusaamisen kohteeksi joutuneet, jotta voidaan kehittää sellaisia käytäntöjä, joilla pystytään mahdollisimman varhaisessa vaiheessa näihin ongelmiin puuttumaan.

Tästä moniammatillisesta yhteistyöstä nostan yhden ongelman esiin: Tämmöisissä vakavissa tilanteissa, joissa voidaan puhua jopa oppilaaseen kohdistuneista rikoksista, on käytetty Ankkuri-toimintaa, joka on moniammatillista yhteistyötä, mutta käytännössä yhteistyö koulun ja Ankkuri-tiimin välillä on ollut ongelmallista, eli käytännössä se niissä tilanteissa, joita itse olen sivusta joutunut seuraamaan, ei ole toiminut. Ajattelen, että esimerkiksi tähän olisi hyvä tässä arvioinnissa kiinnittää huomiota.

Erityisoppilaitten integraatiosta haluan sen verran sanoa, että sehän on kaunis ajatus, että erityistä tukea tarvitsevia oppilaita voitaisiin integroida yleisopetukseen, mutta siihen on silloin ehdottomasti osoitettava riittävät resurssit. Sitten toisaalta on niitä lapsia, joille on ehdottomasti parempi se oma pienryhmäopetus, ja siihenkin oikeus tulisi olla.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 13/2020 vp

16.47 **Hilkka Kemppi kesk:** Arvoisa herra puhemies! Kutkuttaisi itseänikin puhua hyvin laveasti aiheesta, mutta kun jo kerroin, että pysymme tiukasti tässä, en ota kantaa nyt tässä kohtaa inklusioon tai kyläkouluihin, vaikka ne ovatkin lähellä sydäntäni.

Tässä hallituksen esityksessä kuitenkin kyse on tietosuojasta ja sen laajentamisesta koulutuksen arviointiin liittyen. Valiokunnan puheenjohtaja piti aikaisemmin erittäin hyvän puheenvuoron, missä hän korosti myös tietosuojan hankaluuksia. Kaiken kaikkiaan jos katsoo Suomen lainsäädäntöä ja sitä, miten tietosuojavelvoitteella on uudistettu lakiesityksiä, kyllä voi myös sanoa, että joskus herää tunne, että heiluttaako häntä koiraa vai koira häntää. Ei voi olla niin, että tietosuojaan perustuen pistämme aina kaikki hyvät tavoitteet uusiksi ja joudumme tekemään kohtuuttomia kompromisseja.

Kuitenkin syy siihen, miksi valiokunnan puheenjohtaja niin kuin minäkin ja koko muu valiokunta olemme olleet kannattamassa näitä kiristyksiä alkuperäiseen hallituksen esitykseen, on se, että tiedon jakaminen ei saa missään muotoa aiheutua harmiksi lapselle itsellensä. Semmoiset tilanteet, joissa on syytä epäillä, että tietoa voidaan käyttää lasta tai hänen kasvuunsa vastaan, pitää jo lainsäädännön tasolla pystyä estämään ja poistamaan. Nähdäkseni tämä esitys, jota me nyt käsittelemme valiokuntakäsittelyn jälkeen, on nyt sellainen pohja, johon minä pystyn selkä suorassa luottamaan, että tämä antaa riittävän tietosuojan sille lapselle itsellensä, niin että hänen on turvallista opiskella ja että suomalaisessa koulussa jatkossakin pystyy kertomaan haasteista ja pyytämään apua ilman, että toiset tietävät tai että se on itselle vahingoksi.

Toivon todella, että eduskunta hyväksyy tämän lakiesityksen, koska tämä on kriittinen myös sen kannalta, että me pystymme kehittämään koulutustamme. Nykytilanteessa meillä on niin vähän tietoa, että on hyvin haastavaa kehittää koulutusta ja seurata sen laatua kailta osin. Erityisesti tuentarpeisille lapsille tämä on kriittinen hallituksen esitys.

16.49 **Päivi Räsänen kd:** Arvoisa herra puhemies! Luotan sivistysvaliokunnan harkintaan tässä rajauksessa, jonka se on tehnyt tähän tiedon saamiseen. Nämä arkaluonteiset tiedot koskevat esimerkiksi tuen järjestämisen taustalla olevia lääketieteellisiä arviointeja tai psykologisia arviointeja, terveydenhuollon tai sosiaalihuollon ammattihenkilöiden asiakirjoja tai muita oppilashuollon palveluiden asiakirjoja, ja varmasti on todellakin tärkeää, että arkaluonteiset tiedot eivät leviä sellaisiin käsiin, jotka voisivat sitten tuottaa vahinkoa lapselle, mutta yleisellä tasolla olisi kyllä todella tärkeää, että kun koulutusta arvioidaan, saataisiin tietoa myös näistä vaikeista tilanteista, yksilöimättä henkilöitä ja heidän tilanteitaan.

16.51 **Hilkka Kemppi kesk:** Arvon puhemies! Sen verran vielä otan tähän kantaa — varmasti edustaja Räsänen tarkoitti sitä, mutta kun itse kuuntelin, niin käsitin ehkä vähän väärin, ja aion vielä sanoa varmuudeksi — että tämä raja koskee sitä, että esimerkiksi lääkäreiden tai psykologien tietoja ei välitetä Karville eteenpäin. Näin varmasti oli tarkoitus sanoakin, mutta selvyuden vuoksi sen vielä tähän toistan. Eli lääkäreiden ja psykologien paperit eivät mene Karvin tietoon, vaan siellä puhtaasti kehitetään jatkossakin koulutusta, pedagogisia ratkaisuja, ja sitä kautta saadaan muita tietoja kuin näitä sote-puolen tietoja.

Yleiskeskustelu päättyi.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 13/2020 vp

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 99/2019 vp sisältyvän lakiehdotuksen sisäl-
lön mietinnön mukaisena. Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely päättyi.